

Charakterystyka obszarów przygranicznych na terenie Polski. Podmioty gospodarki narodowej w 2019 r.

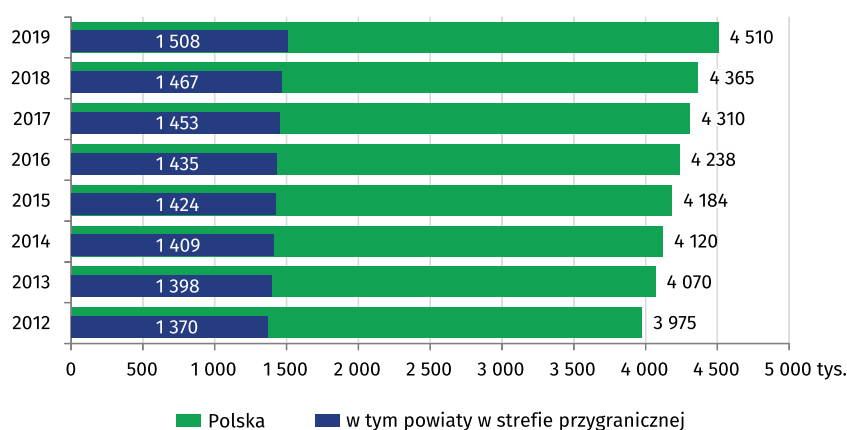
16.04.2020 r.

10,0%

Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej w stosunku do 2012 r.

Według stanu na koniec grudnia 2019 roku w rejestrze REGON wpisanych było 1,5 mln podmiotów gospodarki narodowej zlokalizowanych na obszarach przygranicznych na terenie Polski, co stanowiło 33,4% ogólnej liczby podmiotów w kraju (4,5 mln). W porównaniu z rokiem 2018 w analizowanej strefie liczba podmiotów zwiększyła się o 40,5 tys., tj. o 2,8% (w kraju o 3,3%), a w odniesieniu do 2012 r. odnotowano wzrost o 137,5 tys. – tj. o 10,0% (w kraju o 13,4%).

Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2012-2019

Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sektorów własności i wybranych form prawnych

Zdecydowana większość podmiotów strefy przygranicznej na koniec 2019 roku należała do **sektora prywatnego** (95,7% wobec 95,9% w kraju). W porównaniu z rokiem 2018 liczba podmiotów gospodarki narodowej w tym sektorze zwiększyła się o 39,1 tys. do 1443,1 tys., tj. o 2,8% (w kraju wzrosła o 3,3%). Natomiast do **sektora publicznego** należało 49,3 tys. podmiotów, tj. o 754 mniej (o 1,5%) niż w roku poprzednim (w kraju o 1,1% mniej).

W ogólnej liczbie podmiotów zlokalizowanych w strefie przygranicznej w 2019 roku, największy udział stanowiły **osoby fizyczne** prowadzące działalność gospodarczą – 72,3% (w kraju 71,3%). W porównaniu z 2018 r. w rejestrze REGON wpisanych było o 30,9 tys. więcej (o 2,9%) osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (w kraju – o 3,3% więcej).

Spółki handlowe, działające na terenie strefy, stanowiły 8,6% w strukturze podmiotów wpisanych w rejestrze REGON (w kraju 11,6%). W poprzednim roku udziały te kształtowały się odpowiednio na poziomie 8,4% i 11,2%.

Rejestr REGON obejmował także **spółki cywilne** z 6,4% udziałem w strukturze podmiotów gospodarki narodowej w strefie, **fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne** – 3,2%, **spółdzielnie** – 0,2% (w 2018 r. odpowiednio: 6,6%; 3,2% i 0,3%).

Spośród ogólnej liczby podmiotów gospodarki narodowej działających na obszarach przygranicznych Polski, ponad połowa zlokalizowana była w strefie przygranicznej trzech województw: śląskiego (21,4%), pomorskiego (17,9%) i zachodniopomorskiego (13,3%).

95,7% podmiotów gospodarki narodowej strefy przygranicznej to sektor prywatny (w kraju – 95,9%)

Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności

W strefie przygranicznej Polski na 1000 ludności przypadało w 2019 roku 111,0 podmiotów, czyli poniżej średniej krajowej, która wyniosła 117,5. W poprzednim roku wskaźniki te wyniosły odpowiednio 107,9 i 113,6.

Najwięcej podmiotów na 1000 ludności w 2019 r. odnotowano w strefie przy granicy morskiej – 135,3 (przed rokiem – 131,0), następnie przy granicy z Niemcami – 129,6 (w 2018 r. 126,4).

W strefie przy pozostałych odcinkach granicy liczba podmiotów na 1000 ludności była mniejsza niż średnia dla obszaru przygranicznego Polski jako całości. Najmniejsza liczba podmiotów na 1000 ludności wystąpiła przy granicy z Ukrainą – 76,5, następnie w strefie przy granicy z Litwą – 83,8 (przed rokiem odpowiednio: 74,2 i 81,4).

Spośród poszczególnych części obszaru przygranicznego w 12 województwach, najwięcej podmiotów na 1000 ludności przypadało na strefy w: zachodniopomorskim (140,8), następnie pomorskim (138,8) i lubuskim (121,8). Wartości te były wyższe aniżeli wskaźniki dla poszczególnych województw „ogółem”, które wyniosły odpowiednio: 134,4; 131,4; 115,7.

Najmniej podmiotów gospodarki narodowej na 1000 ludności przypadało w strefie przygranicznej znajdującej się województwach: lubelskim (76,5), następnie mazowieckim i podkarpackim (po 78,5). Podczas, gdy dla województw ogółem wyniosły odpowiednio: 87,7; 157,9; 85,1. Należy zaznaczyć, że w przypadku województwa mazowieckiego powierzchnia strefy przygranicznej jest relatywnie mała¹, a potencjał regionu zlokalizowany jest głównie w stolicy kraju.

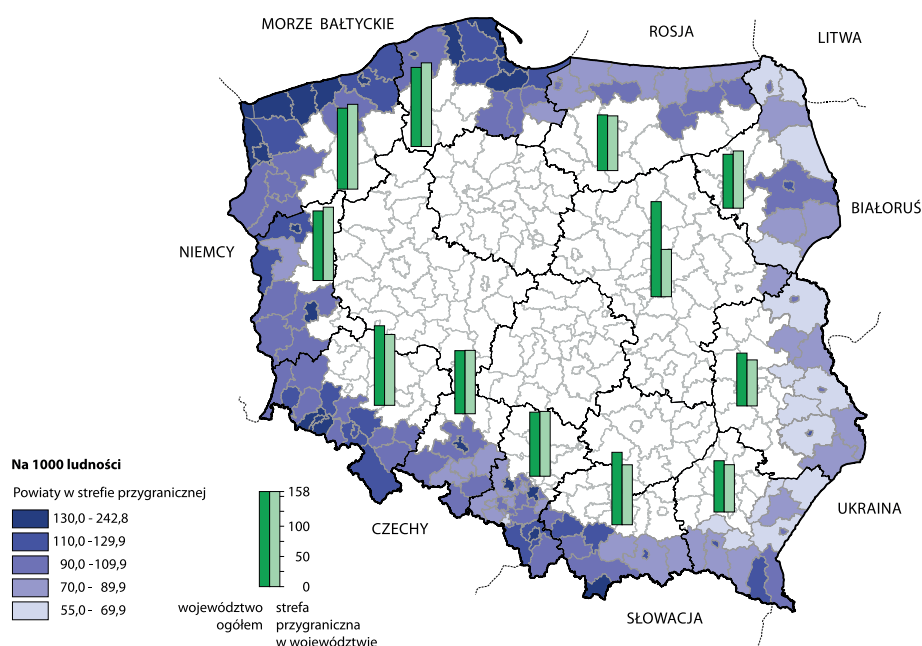
W strefie przygranicznej na 1000 ludności przypadało 111,0 podmiotów (w Polsce 117,5)
 – najwięcej nad morzem (135,3),
 – najmniej przy granicy z Ukrainą (76,5)

Tablica 1. Podmioty gospodarki narodowej na obszarach przygranicznych według odcinków granicy w 2019 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	Podmioty gospodarki narodowej	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki handlowe w ogólnej liczbie podmiotów w %	Spółki z udziałem kapitału zagranicznego 2018 = 100
	na 1000 ludności			
POLSKA	117,5	83,7	11,6	103,3
Obszary przygraniczne na terenie Polski	111,0	80,2	8,6	100,9
sąsiadujące z:				
Rosją	91,4	65,9	5,4	109,1
Litwą	83,3	63,3	5,2	121,4
Białorusią	88,8	67,2	8,0	112,5
Ukrainą	76,5	57,9	5,6	105,7
Słowacją	99,8	78,1	6,3	99,3
Czechami	110,0	75,5	9,5	99,1
Niemcami	129,6	93,1	9,2	98,9
Morzem Bałtyckim	135,3	99,5	9,2	100,2

¹ Z województwa mazowieckiego 1 powiat zaliczany jest do obszaru strefy przygranicznej.

Mapa 1. Podmioty gospodarki narodowej w 2019 roku

Spółki handlowe

W rejestrze REGON w końcu 2019 roku wpisanych było 130,3 tys. spółek handlowych prowadzących działalność gospodarczą na terenie strefy przygranicznej, tj. 25,0% ogółu zarejestrowanych w kraju. W tej grupie podmiotów, podobnie jak w kraju, dominowały spółki kapitałowe (82,8%) przy czym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiły 81,1%, a spółki akcyjne 1,7%. Spółki osobowe posiadały 17,2% udział w ogólnej liczbie spółek handlowych na terenie strefy (spółki jawne – 8,6%, komandytowe – 7,5%, partnerskie – 0,6%, komandytowo-akcyjne – 0,5%).

Liczba spółek handlowych działających w 2019 r. w strefie przygranicznej wzrosła, w porównaniu z rokiem 2018, o 6411 jednostek, tj. o 5,2% (w kraju wzrosła o 6,4%). W odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła również ogólna liczba spółek kapitałowych – o 5344 jednostki, tj. o 5,2%, wobec wzrostu w kraju o 6,6%. Z kolei w grupie podmiotów gospodarki narodowej zaliczanych do spółek osobowych odnotowano wzrost o 1067 jednostek – 5,0% (w kraju o 5,3%).

Liczba spółek handlowych zwiększyła się w porównaniu z 2018 rokiem, zarówno w poszczególnych częściach strefy analizowanych według krajów sąsiadujących (i nad morzem), jak i według województw. Największy wzrost wystąpił przy granicy z Czechami – o 2405 jednostek (4,8%), a najmniejszy przy granicy z Litwą – o 89 jednostek (9,0%). W przypadku województw, największy wzrost odnotowano w strefie przygranicznej województwa śląskiego – o 1796 jednostek (4,9%), a najmniejszy w strefie województwa mazowieckiego – o 9 spółek (9,7%).

W grupie spółek handlowych istotną rolę odgrywają spółki z udziałem kapitału zagranicznego, których obecność może świadczyć o atrakcyjności inwestycyjnej danego regionu. Liczba podmiotów gospodarki narodowej działających w 2019 r. na obszarach przygranicznych w formie spółek z udziałem kapitału zagranicznego (17290) stanowiła 13,3% ogółu spółek handlowych strefy (w kraju odsetek ten wyniósł 14,8%). Ich liczba zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem o 147 jednostek, tj. o 0,9% (w kraju o 3,3%). W pięciu częściach strefy przygranicznej (analizowanych według krajów sąsiadujących) odnotowano wzrosty – największy przy granicy z Białorusią (o 161 spółek), natomiast w trzech częściach strefy liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego zmniejszyła się – największy spadek wystąpił przy granicy z Czechami (o 56 jednostek).

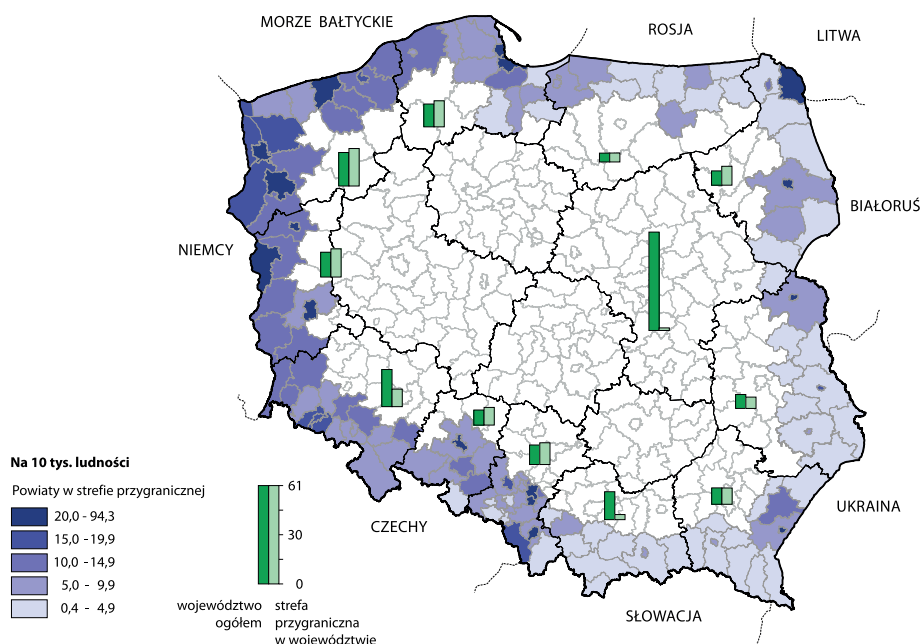
Rozpatrując liczbę wpisanych w rejestrze REGON spółek z udziałem kapitału zagranicznego, według 12 województw na obszarze których znajduje się strefa przygraniczna, można zauważyć, że w 7 z nich liczba podmiotów zlokalizowanych w strefie przygranicznej była większa niż w 2018 roku (największy wzrost odnotowano w strefie województwa podlaskiego o 154 jednostki). Na obszarze przygranicznym województwa mazowieckiego liczba działających spółek z kapitałem zagranicznym nie uległa zmianie (5 jednostek), a w 4 województwach ich liczba

W porównaniu z 2018 r. liczba spółek handlowych działających w 2019 r. w strefie przygranicznej wzrosła o 5,2% (w kraju wzrosła o 6,4%)

Liczba spółek z kapitałem zagranicznym działających w 2019 r. na obszarach przygranicznych stanowiła 13,3% ogółu spółek handlowych strefy (w kraju – 14,8%)

zmniejszyła się (największy spadek wystąpił w strefie przygranicznej województwa dolnośląskiego – o 65 jednostek).

Mapa 2. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w 2019 roku

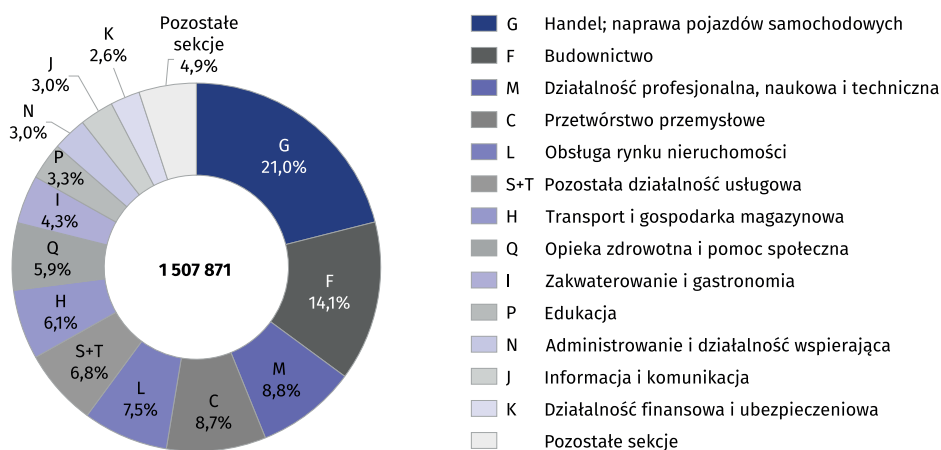
Podmioty gospodarki narodowej według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej

Wśród podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON (stan na 31 grudnia 2019 r.) i prowadzących działalność na terenie strefy przygranicznej Polski, znaczny odsetek stanowiły podmioty gospodarki narodowej należące do sekcji²: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 21,0% (w kraju – 21,9%), budownictwo – 14,1% (13,0%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 8,8% (w kraju – 10,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe – 8,7% (8,5%).

Podmioty z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz budownictwo miały największy udział (powyżej 10%) w każdej z poszczególnych części strefy analizowanej według krajów sąsiadujących oraz przy granicy morskiej, przy czym w strefie przygranicznej ze Słowacją znaczny udział stanowiły również podmioty zaliczane do sekcji przetwórstwo przemysłowe (11,0%).

Handel; naprawa pojazdów samochodowych – to dominująca działalność na obszarach przygranicznych (21,0% z ogółu podmiotów w strefie) i w Polsce (21,9%)

Wykres 3. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w strefie przygranicznej według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności w 2019 roku

² W układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007.

Uwagi metodyczne

1. Informację opracowano według stanu w dniu 31 grudnia, na podstawie danych wpisanych do rejestru REGON, prowadzonego przez Prezesa GUS w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 649) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz. U. poz. 229 z późn. zm.). Dane o podmiotach nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
2. Obszar przygraniczny (strefa przygraniczna) został określony na podstawie delimitacji opracowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego we współpracy z Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk na potrzeby „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie” (Monitor Polski nr 36 z 2010 r., poz. 423).
3. W strefie przygranicznej na terenie Polski znajdują się 144 powiaty. Obejmują one obszar ponad 114 tys. km² (około 36,6% powierzchni Polski), który zamieszkuje ponad 13,6 mln osób (35,4% ludności Polski).
4. Analizując strefę przygraniczną na terenie Polski według odcinków granicy z krajami sąsiadującymi (w tym z morzem) należy zauważyć, że w kilku przypadkach występują powiaty, które są obszarami przygranicznymi jednocześnie przy dwóch lub trzech krajach. Przy charakterystyce danego obszaru przygranicznego powiaty te ujmowane są jeden raz.
5. Polska Klasyfikacja Działalności (PKD 2007) jest klasyfikacją pięciopoziomową. Poziom pierwszy (sekcja) – dzieli ogólną zbiorowość na 21 grupowań rodzajów działalności, na które składają się czynności związane ze sobą z punktu widzenia tradycyjnie ukształtowanego, ogólnego podziału pracy.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Rzeszowie
Dyrektor Marek Cierpiat-Wolan
Tel: 17 853 52 10, 17 853 52 19

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

 www.stat.gov.pl

 @GUS_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej na obszarach przygranicznych na terenie Polski](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Podmiot gospodarki narodowej](#)

[Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą](#)

[Sektor prywatny](#)

[Sektor publiczny](#)

Więcej informacji o rejestrze REGON